

TEACH4SD

D2.4 Program de formare continuă: Consolidarea capacității profesorilor pentru transformarea instituțională durabilă



Odisee University of Applied Sciences
VIA University College



TEACH4SD
Lead the transition
Centres of Vocational Excellence



Cuprins

1. Introducere	3
2. Îmbunătățirea conștientizării și a unei înțelegeri comune.....	4
3. Transformarea curriculumului pentru practici de predare mai sustenabile.....	5
4. Guvernanță și participare	7
5. Utilizarea campusului și infrastructurii existente ca pe un laborator viu.....	9
6. Planificarea schimbării: de la idei la acțiune.....	11
7. Condiții de bune practici privind ESD	12
8. Evaluarea și extinderea impactului	14
Bibliografie	15
Model 1: Model de re proiectare a lecției prin integrarea Educației pentru Dezvoltare Durabilă (EDD)	16
Model 2: Portofoliu EDD pentru educatori.....	18
Model 3: Plan de acțiune pentru schimbarea instituțională	19
Model 4: Audit de sustenabilitate a campusului	21
Model 5: Kit de pornire al proiectului pentru inițiativele “campusul ca laborator viu”	22



1. Introducere

În calitate de cadre didactice în învățământul superior (HE) sau profesori în educația și formarea profesională (VET), aveți un rol central în modelarea modului în care viitorii profesioniști gândesc și acționează. Munca dumneavoastră depășește limitele sălii de clasă: ea poate influența modul în care instituția dumneavoastră evoluează, modul în care cursanții se implică în provocările lumii reale și modul în care comunitățile trec la un viitor mai durabil. Cadrele didactice și personalul administrativ au o influență semnificativă dacă sunt dispuși să sprijine acest proces (Barth & Rieckmann, 2012): sunteți un agent al schimbării!

Acest parcurs de învățare poate fi utilizat ca ghid al materialelor TEACH4SD și oferă metode, direcții și instrumente care vă ajută să contribuiți la tranziția instituției dumneavoastră spre o dezvoltare durabilă utilizând o abordare la nivel de instituție (macro), făcând nu numai conținutul educațional mai durabil, dar și modul în care este organizată instituția și infrastructura acesteia. Programul se referă la materialele Academiei ESD din TEACH4SD și se bazează pe gândirea sistemică și acțiunea de jos în sus, ceea ce înseamnă că schimbarea începe cu dumneavoastră, colegii dumneavoastră și cursanții dumneavoastră și se extinde până la nivel instituțional.

Programul de învățare cuprinde următoarele etape:

1. Îmbunătățirea conștientizării și a unei înțelegeri comune
2. Transformarea curriculumului pentru practici de predare mai sustenabile
3. Modelarea guvernantei și a implicării
4. Utilizarea campusului și a infrastructurii existente ca pe un laborator viu
5. Planificarea schimbării: de la idei la acțiune
6. Condiții de bune practici privind EDD (educație pentru dezvoltare durabilă)
7. Evaluarea și extinderea impactului

În fiecare capitol veți găsi „obiectivul” acelei etape, urmat de o introducere și un tabel cu ceea ce trebuie făcut și modul în care trebuie realizat acest lucru. Șabloane pot fi găsite la finalul acestui document.

Nu este necesar să urmați acest parcurs pas cu pas: puteți sări peste etapele pe care le cunoașteți deja și să treceți direct la subiectele care vă stârnesc interesul.



2. Îmbunătățirea conștientizării și a unei înțelegeri comune

Obiectiv: Stabilirea unei baze comune între cadrele didactice din instituția dumneavoastră cu privire la modul în care vedeți și abordați competențele pentru dezvoltare durabilă și abordarea la nivelul întregii instituții.

Începeți prin a explora practica dumneavoastră actuală privind sustenabilitatea în contextul didactic și instituțional. Predați în principal conținut *despre* sustenabilitate sau oferiți cursanților competențe *pentru* dezvoltare durabilă, inclusiv gândire sistemică, alfabetizare pentru viitor, acțiune individuală și colectivă, așa cum este descris în [GreenComp: cadrul european de competente în sustenabilitate](#) (Centrul Comun de Cercetare, 2022)?

Este important să rețineți că educația pentru dezvoltare durabilă nu se referă doar la integrarea sustenabilității în module sau lecții individuale, ci în întreaga instituție: integrarea sustenabilității în curriculum, reglementări, infrastructura campusului și parteneriatele comunitare într-o strategie instituțională coerentă (Holst, 2022). Aceste aspecte diferite (curriculum, reglementări, infrastructura campusului) vor fi explorate pe parcursul paginilor următoare.

Apoi, reflectați asupra modului în care materia dumneavoastră se conectează la sustenabilitate. Ce competențe dezvoltă cursanții dumneavoastră? Ce structuri instituționale susțin sau limitează această dezvoltare? Acest pas vă ajută să aliniați predarea individuală cu o traiectorie a sustenabilității la nivel instituțional.

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Informați-vă cu privire la competențele generale pentru o dezvoltare sustenabilă. Ce competențe fac referire la sustenabilitate? Aruncați o privire la cadrul European privind GreenComp.	Aflați mai multe despre competențele pentru dezvoltare durabilă prin intermediul Academiei ESD - TEACH4SD. Discutați apoi cu colegii pentru o înțelegere comună.
Explorați abordarea instituțională pentru a înțelege cum acționează instituția dumneavoastră la diferite niveluri și domenii.	Aflați mai multe despre abordarea la nivelul întregii instituții în cadrul Academiei ESD - TEACH4SD. Ce merge deja bine, ce se întâmplă acum, ce poate fi îmbunătățit?
Reflectați asupra modului în care materia dumneavoastră se conectează cu sustenabilitatea.	Utilizați Instrumentul Profilul TEACH4SD (sdprofile.eu) pentru a iniția o discuție de grup cu alți educatori despre modul în care practicile dumneavoastră didactice actuale sunt legate sau pot fi legate de EDD.

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



3. Transformarea curriculumului pentru practici de predare mai sustenabile

Obiectiv: Integrarea principiilor EDD (Educației pentru Dezvoltare Durabilă) în procesul de predare curentă și contribuții la reformarea curriculumului.

Practica ta didactică rămâne cea mai directă modalitate de a influența modul în care elevii/studentii învață despre și pentru sustenabilitate. Cu toate acestea, programa școlară din jurul propriului(lor) modul(e) sau curs(uri) ar trebui, de asemenea, transformată: colaborați cu colegii dumneavoastră pentru a alinia conținutul, pedagogia și scopul instituțional cu anumite obiective ale dezvoltării durabile. Aceste obiective ar putea fi Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) sau poate că instituția dumneavoastră menționează deja anumite obiective legate de sustenabilitate în misiunea sau viziunea sa. Curriculumul reprezintă o parte a abordării la nivelul întregii instituții, chiar una foarte importantă.

Notă

Programa școlară reprezintă planul de învățământ oferit de o instituție de învățământ. Aceasta include tot ceea ce se așteaptă ca elevii să învețe și să dobândească sub îndrumarea cadrelor didactice. În acest context, includem următoarele elemente esențiale în definirea planului de învățământ conform acestui proiect:

- **Materii și conținut** care urmează să fie predate (de exemplu, matematică, științe, istorie).
- **Obiective sau rezultate ale învățării:** ceea ce elevii/studentii ar trebui să știe sau să fie capabili să facă după instruire.
- **Metode de predare:** modul în care va fi predată materia (prelegeri, discuții, proiecte etc.).
- **Metode de evaluare:** modul în care va fi evaluată învățarea (teste, teme, prezentări).
- **Materiale de învățare,** cum ar fi manuale, resurse și instrumente digitale.

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Conectați conținutul disciplinei dumneavoastră cu provocările din lumea reală legate de sustenabilitate. Identificați modul în care conceptele, problemele sau metodele cheie din disciplina dumneavoastră se raportează la provocările actuale asupra sustenabilității (de exemplu, schimbările climatice, pierderea biodiversității, echitatea socială, economia circulară) și concepeți activități de învățare care să îi determine pe elevi/studentii să se implice în abordarea acestor provocări.	<p>Analizați mai atent cursurile pe care le predați. Puteți folosi ”Model 1: Model de reproiectare a lecției prin integrarea Educației pentru Dezvoltare Durabilă”. Modelele pot fi găsite la finalul acestui document.</p> <p>Puteți folosi studiile de caz create în cadrul Academiei ESD TEACH4SD pentru fiecare domeniu în parte. Încercați să găsiți o provocare reală din zona dumneavoastră și în domeniul în care activați pentru a o face relevantă și ușor de înțeles studenților.</p>

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



<p>Gândiți la scară mai mare: puteți invita sau vă puteți coordona cu alți profesori pentru a analiza și modulele lor? Ați putea iniția o revizuire curriculară interdisciplinară, astfel încât sustenabilitatea să devină normă, nu un „element suplimentar”?</p> <p>Asumați-vă rolul de ambasador al sustenabilității: găsiți colegi care sunt (aproape) la fel de motivați ca dumneavoastră pentru a face din sustenabilitate o normalitate, împărtășiți practici utile și continuați să încurajați mai mulți colegi să se inspire reciproc.</p>	<p>Îndrăzniți să puneți întrebări semnificative, precum: Ce așteaptă piața muncii de la cursanți? Ce ar trebui să poată face cursanții în rolurile lor profesionale, în legătură cu sustenabilitatea? Ce schimbări sunt necesare în sistemul nostru educațional? Ca profesor, văd un plus de valoare pentru a oferi sustenabilității un loc mai important în cursul meu?</p>
<p>Concepeți activități de învățare interdisciplinare bazate pe studii de caz sau proiecte.</p> <p>Folosiți contexte reale și actori reali, întrebări deschise și oportunități pentru implicarea autonomă a cursanților, astfel încât aceștia să experimenteze complexitatea, incertitudinea și dezbaterile inerente legate de dezvoltarea durabilă.</p>	<p>Consultați studiile de caz specifice fiecărui sector din Academia ESD - TEACH4SD, legate de sustenabilitate, pentru inspirație sau creați-vă propriul studiu de caz. Puteți apoi aplica competențe transversale pentru dezvoltare durabilă asupra acestui caz, cum ar fi competențele GreenComp (vezi Academia ESD - TEACH4SD).</p>
<p>Cultivați competențele transversale, precum cele descrise în cadrul GreenComp: gândire critică, colaborare, alfabetizare a viitorului etc.</p> <p>Dezvoltați mentalitatea și capacitățile de acțiune, pe lângă transmiterea cunoștințelor.</p>	<p>Organizați sesiuni de feedback între colegi pentru a co-dezvolta planuri de lecție. Distribuți în mod echilibrat competențele transversale pe întregul plan de învățământ, pentru a-i pregăti optim pentru viitor, fără a-i încărca suplimentar.</p>



4. Guvernanță și participare

Obiectiv: Identificarea de oportunități care să vă permită, în calitate de educator, să contribuiți în mod semnificativ la procesul decizional instituțional și la guvernanța în domeniul durabilității.

Notă

Acest pas poate avea sens numai dacă se poate stabili cu succes un dialog cu conducerea și dacă aceasta este cu adevărat dispusă să sprijine aceste acțiuni.

Tranzițiile către sustenabilitate în educație nu se realizează numai prin reforma curriculumului, ci și prin participarea managementului și leadership colaborativ. În calitate de cadru didactic, aveți un rol dublu, de practicant și de agent al schimbării: puteți face legătura între predare, cercetare (în cazul învățământului superior), practică (în cazul învățământului profesional) și procesul decizional instituțional (Lozano, et al., 2015). Cu cât vă implicați mai mult în partea de management, cu atât puteți contribui mai mult la alinierea priorităților instituționale la valorile durabilității, la promovarea procesului decizional incluziv și la crearea de bucle de feedback între inovarea în sala de clasă și învățarea organizațională (Barth & Rieckmann, 2012).

Abordările participative includ un sentiment comun de responsabilitate între personal, cursanți și partea administrativă, transformând instituția într-o organizație de învățare capabilă de schimbări adaptative (Wals, 2014). Atunci când educatorii și cursanții colaborează ca parteneri în inițiative de sustenabilitate, instituția beneficiază de perspective noi, leadership distribuit și responsabilitate colectivă pentru tranzițiile către sustenabilitate (Budowle, Krszjaniek și Taylor, 2021).

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Organizați dialoguri între personal și conducere. Participați activ la comitete instituționale de sustenabilitate, grupuri de lucru interdepartamentale sau rețele de educatori care integrează sustenabilitatea în planificarea strategică și în operațiunile zilnice. Astfel de structuri conduc la oportunități de colaborare, de schimb de bune practici și de reformă sistemică (Lozano, et al., 2015). De asemenea, considerați studenții ca fiind co-creatori ai schimbării: și ei pot iniția și susține inovații axate pe sustenabilitate (Budowle, Krszjaniek și Taylor, 2021).	Pentru a ține evidența acțiunilor dumneavoastră legate de Educația pentru o Dezvoltare Durabilă (EDD), puteți utiliza "Modelul 2: Portofoliu EDD pentru educatori". Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document.

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



<p>Încurajați personalul sau porniți mici inițiative pentru a testa idei de tranziție către sustenabilitate la nivel instituțional. Prin aceasta, puteți identifica provocările legate de sustenabilitate din cadrul instituției, puteți concepe intervenții și puteți evalua impactul acestora. Această abordare dezvoltă capacitatea de învățare a organizației și integrează sustenabilitatea în cultura instituțională (Wals, 2014).</p>	<p>Pentru aceasta puteți folosi ”Modelul 3: Plan de acțiune pentru schimbarea instituțională”. Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document.</p>
--	--



5. Utilizarea campusului și infrastructurii existente ca pe un laborator viu

Obiectiv: Identificarea de oportunități pentru utilizarea mediului instituției de învățământ ca teren de testare pentru practici de sustenabilitate și învățare experiențială.

Mediul fizic al școlii/universității este mai mult decât un cadru pentru învățare: este un laborator puternic, real, pentru inovare sustenabilă. Considerarea campusului ca un laborator viu permite profesorilor, elevilor și personalului auxiliar să creeze împreună soluții pentru provocările reale ale sustenabilității (Evans et al., 2015).

Abordările de tip laborator viu încurajează învățarea prin practică, integrând teoria cu practica și sprijinind schimbarea sistemică în întreaga instituție. Acestea creează oportunități pentru studenți de a aplica cunoștințele dobândite în sala de clasă la proiecte tangibile sau alte inițiative (de exemplu, reducerea consumului de energie, promovarea biodiversității, proiectarea sistemelor de economie circulară), dezvoltând în același timp competențe cheie pentru dezvoltarea durabilă (UNESCO, 2017; Wiek et al., 2011).

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Efectuați evaluări privind sustenabilitate în campus în domenii precum energia, apa, deșeurile, alimentația, mobilitatea etc. Cursanții pot colecta și analiza date, propune intervenții și prezenta concluziile conducerii instituției, transformând colectarea datelor într-o formă de învățare activă.	Pentru aceasta, puteți utiliza „Modelul 4: Audit de sustenabilitate a campusului”. Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document. Dacă decideți să efectuați un audit al campusului pe mai multe aspecte, ar putea fi mai ușor să completați un model pentru fiecare aspect auditat.
Implicați educatorii și cursanții în dezvoltarea în comun a proiectelor în campus, de exemplu săli de clasă ecologice, grădini dedicate biodiversității, inițiative de economie circulară: conectați obiectivele de sustenabilitate la programa școlară și la activitățile din campus (Evans et al., 2015). Atunci când cursanții și educatorii concep și implementează proiecte în comun, campusul devine un exemplu de tranziție către sustenabilitate în acțiune (Budowle, Krszjzaniek și Taylor, 2021).	Nu știți de unde să începeți? Consultați „Modelul 5: Kit de pornire al proiectului pentru inițiativele „campusul ca laborator viu”. Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document.
Corelați proiectele de sustenabilitate ale campusului cu cursurile existente, utilizând date instituționale sau provocări reale ca studii de caz. Această abordare	De exemplu, cursurile de construcții, afaceri sau inginerie ar putea utiliza date privind energia solară pentru a proiecta modele de eficiență sau strategii de investiții. Pentru

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



<p>transdisciplinară bazată pe experiență conectează infrastructura și inițiativele instituției cu rezultatele învățării, ceea ce consolidează rolul instituției ca agent al schimbării sociale (Trencher et al. 2014).</p>	<p>programele educaționale orientate spre practică, ar putea fi relevantă organizarea unei vizite de studiu pentru a vedea cum personalul auxiliar și de la nivel operațional încearcă să lucreze într-un mod mai sustenabil.</p>
---	---



6. Planificarea schimbării: de la idei la acțiune

Obiectiv: Transformarea ideilor în inițiative structurate și realizabile, care să sprijine tranziția instituției dumneavoastră către sustenabilitate.

Notă

Acest pas poate avea sens numai dacă se poate stabili un dialog cu conducerea și dacă aceasta este cu adevărat dispusă să sprijine aceste acțiuni.

O schimbare instituțională eficientă necesită nu numai viziune, ci și planificare strategică și participativă. Transformarea obiectivelor de sustenabilitate în acțiuni implică alinierea ideilor la structurile instituționale, implicarea părților interesate și stabilirea unor obiective măsurabile (Lozano, et al., 2015). Un plan clar sporește angajamentul, responsabilitatea și probabilitatea unui impact semnificativ pe termen lung (Tilbury, 2011).

Un plan de acțiune ar trebui să echilibreze direcția strategică de sus în jos cu inovarea de jos în sus, de către educatori și cursanți (Barth & Rieckmann, 2012). Urmând pașii de mai jos, instituțiile pot transforma ambițiile abstracte de sustenabilitate în rezultate tangibile.

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
1) Definiți provocarea: ce problemă cheie legată de sustenabilitate (în predare, management sau operațiuni în campus) doriți să abordați?	Pentru aceasta, puteți utiliza „Modelul 3: Plan de acțiune pentru schimbarea instituțională”. Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document. Modelul vă va ghida prin aceste etape.
2) Stabiliți obiective SMART cu privire la sustenabilitate: specifice, măsurabile, realizabile, relevante și cu orizont de timp stabilit, care oferă claritate și facilitează monitorizarea și evaluarea.	
3) Identificați părțile interesate și resursele: cine este afectat și cine poate contribui?	
4) Elaborați un calendar de acțiuni: împărțiți obiectivele pe termen lung în acțiuni pe termen scurt, cu etape clare.	
5) Definiți indicatorii și metodele de monitorizare: alegeți indicatori cantitativi și calitativi pentru a urmări impactul, de exemplu reducerea emisiilor, creșterea participării sau integrarea sustenabilității în proiectarea curriculumului. Monitorizarea promovează învățarea prin practică și îmbunătățirea continuă (Wals, 2014) .	

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



7. Condiții de bune practici privind ESD

Obiectiv: Îndrumarea dumneavoastră, în calitate de educator, și a instituției dumneavoastră în crearea condițiilor propice pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă (EDD). Această secțiune are scopul de a sprijini educatorii în a aborda conducerea pentru nevoi și acțiuni concrete.

Pentru ca EDD să fie implementată în mod eficient, atât educatorii, cât și instituțiile trebuie să cultive condiții care să permită inovarea, colaborarea și angajamentul pe termen lung. Nu numai motivația individuală este importantă, ci și cultura organizațională, politicile și resursele care susțin învățarea transformativă și tranzițiile spre sustenabilitate (Lozano et al., 2015; Barth & Rieckmann, 2012; Tilbury, 2011).

Instituțiile care integrează EDD în mod holistic, prin încorporarea acesteia în management, curriculum și operațiunile campusului, creează bucle de feedback care consolidează practicile legate de sustenabilitate și învățarea instituțională (Holst, 2022; Wals, 2014). În calitate de educator, puteți aborda următoarele:

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Timp și recunoaștere: Alocați timp dedicat activităților specifice EDD și recunoașteți eforturile privind sustenabilitate în evaluarea performanțelor, portofoliile didactice sau criteriile de promovare (Barth & Rieckmann, 2012).	Pentru a ține evidența acțiunilor dumneavoastră legate de Educația pentru Dezvoltare Durabilă (EDD), puteți utiliza „Modelul 2: Portofoliul EDD pentru educatori”. Modelele se găsesc la sfârșitul acestui document.
Dezvoltare profesională: Dezvoltarea personalului sprijină atât inovarea pedagogică, cât și înțelegerea sistemică a sustenabilității (UNESCO, 2017).	Oferiți oportunități de formare continuă și de învățare în echipe. Comunitățile și rețelele de învățare profesională pot ajuta la împărtășirea de instrumente, la reflectarea asupra practicii și la crearea împreună a schimbării.
Sprijin instituțional: Angajamentul puternic al conducerii și resursele financiare sunt esențiale pentru susținerea inițiativelor EDD (UNESCO IESALC, 2023).	Instituțiile ar trebui să integreze EDD în planurile strategice, să finanțeze proiecte-pilot și să stabilească structuri de coordonare care să conecteze educatorii, elevii/studentii și administratorii, cum ar fi departamente de sustenabilitate sau grupurile de lucru.
Cultura colaborării: Promovarea învățării experiențiale, conectarea educației la provocările reale ale sustenabilității și contribuția la impactul social (Evans et al., 2015).	Încurajarea muncii în echipe interdisciplinare și a parteneriatelor cu comunitățile locale, ONG-urile și părțile interesate din industrie.
Practica reflexivă și învățarea adaptativă: Reflecția permite educatorilor să își adapteze	Oferiți spațiu și timp pentru reflectare într-un mod critic asupra practicilor ESD.

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



strategiile de predare și instituționale, promovând învățarea continuă și reziliența (Wals, 2014).	
--	--



8. Evaluarea și extinderea impactului

Obiectiv: Asigurarea faptului că practicile EDD sunt eficiente, măsurabile și scalabile.

Evaluarea și scalarea sunt esențiale pentru transformarea inițiativelor individuale de EDD în schimbări instituționale de lungă durată. Prin evaluarea sistematică a rezultatelor și partajarea acestora, educatorii și instituțiile pot consolida responsabilitatea, pot promova învățarea organizațională și pot inspira multiplicarea în cadrul departamentelor sau instituțiilor partenere (Wals, 2014).

Pentru ca evaluarea să fie semnificativă, aceasta ar trebui să se concentreze nu numai pe rezultatele măsurabile, ci și pe procesele de învățare transformatoare și pe schimbările culturale (Barth & Rieckmann, 2012). Urmărirea atât a rezultatelor învățării cursanților, cât și a impactului instituțional ajută la stabilirea măsurii în care eforturile dumneavoastră privind EDD contribuie la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și/sau la competențele GreenComp (European Commission, 2022).

Ce trebuie să faceți	Cum se face acest lucru (instrumente)
Urmăriți rezultatele învățării și impactul inițiativelor de sustenabilitate..	Colectați dovezi privind dobândirea competențelor de sustenabilitate de către cursant, nivelul de implicare și schimbările de comportament. La nivel instituțional, monitorizați indicatori precum reducerea emisiilor, includerea sustenabilității în planurile strategice și numărul de proiecte interdisciplinare (Comisia Europeană, 2022)
Evaluati eficacitatea prin compararea rezultatelor așteptate cu rezultatele reale obținute.	Includeți feedback calitativ de la cursanți, colegi și parteneri din comunitate pentru a evalua schimbarea sistemică mai largă (Lozano și colab., 2015)
Împărtășiți practicile de succes: inspirați-i pe ceilalți să contribuie la creșterea impactului vostru pozitiv.	Diseminați rezultatele prin întâlniri cu personalul, rețele și platforme instituționale. Publicarea studiilor de caz sau participarea în comunități de învățare între colegi permite altora să adapteze practicile voastre. Schimburile între instituții și rețelele regionale de EDD facilitează extinderea prin colaborare, mai degrabă decât prin replicare (Holst, 2022).

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Bibliografie

- Barth, M., & Rieckmann, M. (2012, May). Academic staff development as a catalyst for curriculum change towards education for sustainable development: an output perspective. *Journal of Cleaner Production*, 26, 28-36. doi:10.1016/j.jclepro.2011.12.011
- Budowle, R., Krszjzaniek, E., & Taylor, C. (2021). Students as change agents for community-university sustainability transition partnerships. *Sustainability*, 13(11), 6036. doi:10.3390/su13116036
- European Commission. (2022). *GreenComp: The European sustainability competence framework*. Publications Office of the European Union. doi:10.2760/13286
- Evans, J., Jones, R., Karvonen, A., Millard, L., & Wendler, J. (2015). Living labs and co-production: University campuses as platforms for sustainability science. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 16, 1-6. doi:10.1016/j.cosust.2015.06.005
- Holst, J. (2022). Towards coherence on sustainability in education: a systemic review of Whole Institution Approaches. *Sustainability Science*, 18, 1015-1030. doi:10.1007/s11625-022-01226-8
- Lozano, R., Ceulemans, K., Alonso-Almeida, M., Huisingh, D., Lozano, F., Waas, T., . . . Hugé, J. (2015, December 1). A review of commitment and implementation of sustainable development in higher education: results from a worldwide survey. *Journal of Cleaner Production*, 108, 1-18. doi:10.1016/j.jclepro.2014.09.048
- Tilbury, D. (2011). *Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning*. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000191442>
- Trencher, G., Yarime, M., McCormick, K., Doll, C., & Kraines, S. (2014). Beyond the third mission: Exploring the emerging university function of co-creation for sustainability. *Science and Public Policy*, 41(2), 151-179. doi:10.1093/scipol/sct044
- UNESCO. (2017). Education for sustainable development goals: Learning objectives. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
- UNESCO IESALC. (2023). *General guidelines for the implementation of sustainability in higher education institutions*. UNESCO. doi:https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/unai_and_unesco_iesalc_guidelines_for_sdgs_implementation_final_version.pdf
- Wals, A. (2014). Sustainability in higher education in the context of the UN DESD: A review of learning and institutionalization processes. *Journal of Cleaner Production*, 62, 8-15. doi:10.1016/j.jclepro.2013.06.007
- Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. (2011). Key competencies in sustainability: A reference framework for academic program development. *Sustainability Science*, 6(2), 203-218. doi:10.1007/s11625-011-0132-6

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Model 1: Model de reprojectare a lecției prin integrarea Educației pentru Dezvoltare Durabilă (EDD)

Obiectiv: Adaptarea unei lecții existente astfel încât să integreze competențe de sustenabilitate.

Curs / Modul:

Cadru didactic:

Titlul lecției/cursului:

Pasul 1: Identificarea oportunităților

Cum se conectează această lecție la problemele locale, zonale sau globale privind sustenabilitatea?

Care dintre [obiectivele de Dezvoltare Durabilă](#) sau competențele [GreenComp](#) sunt relevante? Dacă utilizați un alt cadru, nu ezitați să vă adaptați răspunsul la acel cadru.

Pasul 2: Definirea competențelor

Ce competențe cheie legate de EDD vor exersa participanții?

Lista de mai jos se bazează pe cadrul GreenComp. Cu toate acestea, puteți alege să folosiți un alt cadru, cum este cel al obiectivelor de dezvoltare durabilă.

- Evaluarea durabilității
- Sprijinirea echității
- Promovarea naturii
- Gândirea sistemică
- Gândirea critică
- Identificarea problemelor
- Alfabetizarea în materie de scenarii viitoare
- Adaptabilitatea
- Gândirea exploratorie
- Influența politică
- Acțiunea colectivă
- Inițiativa individuală
- Altele: _____

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Pasul 3: Reproiectarea activității de învățare

Care este activitatea inițială? Care este obiectivul de învățare al activității?

Care este activitatea revizuită punând accent pe EDD?

Ce metode sunt folosite (prelegere, bazată pe proiect, studiu de caz, interdisciplinar, simulare, etc.)? Incercați să includeți metode care nu se bazează doar pe cunoștințele participanților, dar și pe atitudinea lor și posibilitatea de a găsi soluții și de a acționa.

Consultați taxonomia Bloom dacă aveți nevoie de ajutor pentru a proiecta rezultate ale învățării și evaluări care să corespundă profunzimii competențelor de sustenabilitate, de la reținerea și înțelegerea conceptelor de sustenabilitate până la aplicarea lor în contexte reale și crearea de soluții sustenabile.

Pasul 4: Evaluare și reflecție

Cum vor demonstra participanții ceea ce au învățat?

De exemplu: O prezentare, un referat, o demonstrație, un proiect...vor putea să arate cât și ceu au învățat participanții.

După activitate, cum veți analiza ceea ce s-a întâmplat și cum îi veți îmbunătăți următoarea lecție?

De exemplu: Cere un feedback de la participanți sub forma unei discuții de grup sau într-un sondaj, analizează nivelul lor de implicare, etc.

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Model 2: Portofoliu EDD pentru educatori

Obiectiv: Documentarea parcursului dumneavoastră de învățare în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă (EDD) și a contribuțiilor dumneavoastră la EDD în calitate de cadru didactic.

Nume:

Departament/Disciplină:

Secțiunea A: Practica mea

Cursuri/module în care am integrat EDD:

Exemple de lecții re proiectate/modificate:

Secțiunea B: Implicarea instituțională

Personal / Management cu care am discutat cu privire la inițiative legate de sustenabilitate:

Proiecte și inițiative dezvoltate cu participanți / cadre didactice / personal:

Comitete, consilii sau alte inițiative la care am contribuit:

Secțiunea C: Reflecție și dezvoltare

Ce provocări am întâmpinat?

Ce competențe vă doriți să dezvoltați în continuare?

Care este sprijinul de care aveți nevoie din partea instituției dumneavoastră?

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Model 3: Plan de acțiune pentru schimbarea instituțională

Obiectie: Structurarea inițiativelor privind sustenabilitatea din cadrul instituției în care activați (dacă conducerea este dispusă să susțină un astfel de demers).

Titlul inițiativei:

Inițiator(i):

Pasul 1: Definirea provocării

Cărei probleme vă adresați?

De ce există această problemă? Care sunt principalele cauze?

Pasul 2: Stabiliți unul sau mai multe obiective SMART pentru soluții sustenabile

Obiectivele dumneavoastră trebuie să fie specifice, măsurabile, realizabile, relevante și limitate în timp.

Pasul 3: Identificarea părților interesate și a resurselor disponibile

Care sunt pionii principali interesați să se implice (interni și externi)?

Ce resurse sunt disponibile (timp, experiență, financiare dacă este cazul...)? Care lipsesc?

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”

**Pasul 4: Dezvoltați un calendar de acțiune**

Etapă importantă	Acțiune	Persoană responsabilă	Termen limită	Indicator de progres

Pasul 5: Evaluare și impact

Cum se măsoară și se evaluează succesul acțiunii?

Cum se diseminază rezultatele acțiunilor? Ce și cine vă va ajuta să comunicați rezultatele? De ce aveți nevoie pentru aceasta?

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Model 4: Audit de sustenabilitate a campusului

Obiectiv: *Utilizarea campusului ca un laborator viu și identificarea domeniilor de acțiune.*

Curs/inițiativă/ pentru auditarea campusului:

Cadrul/ele didactice care efectuează auditul:

Categoriile de auditat (bifați dacă au fost evaluate)

- Consumul de energie, eficiența energetică și energiile regenerabile
- Conservarea apei
- Reducerea deșeurilor și inițiativele circulare
- Sisteme de alimentare sustenabile (cantină, catering, aprovizionare, deșeuri)
- Mobilitate sustenabilă (mobilitatea cadrelor didactice/ studenților, amprenta de carbon)
- Biodiversitate și spații verzi (grădini, soluții bazate pe natură)
- Achizițiile (consumabile, materiale, criterii legate de durabilitate)
- Incluziunea socială
- Bunăstarea
- Altele: _____

Părți interesante relevante, interne și externe:

Descrierea datelor colectate (de exemplu, date despre campus, contribuții ale părților interesate, cum ar fi rezultatele unor sondaje):

Care sunt riscurile și oportunitățile asociate cu concluziile dumneavoastră?

Cum pot fi transformate aceste riscuri și oportunități, în oportunități pentru implicarea cursanților în acțiuni sau proiecte legate de durabilitate? Cum poate această implicare să contribuie la procesul lor de învățare, pe de o parte, și la obiectivele de durabilitate ale instituției, pe de altă parte?



Model 5: Kit de pornire al proiectului pentru inițiativele “campusul ca laborator viu”

Obiectiv: *Să ghideze educatorii în procesul de co-creare, planificare și implementare a proiectelor pentru tranziția durabilă care utilizează campusul ca laborator viu. Anumite părți ale acestui model pot fi completate în colaborare cu elevi / studenții.*

Sfat pentru educatori: Încurajați elevii/studenții să considere campusul ca pe o „mini-societate” în care pot testa idei privind sustenabilitatea, de la campanii mici de schimbare a comportamentului până la tehnologii inovatoare. Conectați rezultatele la politica instituțională sau la dezvoltarea curriculumului ori de câte ori este posibil.

Titlul proiectului:

Cadru didactic coordonator:

Curs / program:

Data de începere și de încheiere:

Descriere

Despre ce este vorba în proiect? Care este relevanța sa în ceea ce privește durabilitatea?

Principalele domenii de interes în materie de durabilitate

- Eficiența energetică și energiile regenerabile
- Economia circulară și reducerea deșeurilor
- Conservarea apei
- Mobilitatea sustenabilității
- Biodiversitate și spații verzi
- Sistem de alimentație sustenabil
- Incluziunea socială
- Bunăstarea
- Altele: _____

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Legătura cu educația

Cum se leagă proiectul de acest curs sau de planul de învățământ al cursanților în general?

Rezultatele învățării/ dezvoltarea competențelor:

(Lista de mai jos se bazează pe cadrul GreenComp. Cu toate acestea, puteți alege să folosiți un alt cadru.)

- Evaluarea durabilității
- Sprijinirea echității
- Promovarea naturii
- Gândirea sistemică
- Gândirea critică
- Identificarea problemelor
- Alfabetizarea în materie de scenarii viitoare
- Adaptabilitatea
- Gândirea exploratorie
- Influența politică
- Acțiunea colectivă
- Inițiativa individuală
- Altele: _____

Evaluarea

În funcție de obiectivul dumneavoastră ca formator, cum vor fi evaluate rezultatele proiectului și/sau rezultatele învățării cursanților?

Contextul instituțional și părțile interesate

Locația (locațiile) campusului implicat(e):

Parteneri cheie interni și externi (de exemplu: facilități, echipa de întreținere, management, administrație, sindicat, întreprinderi locale, ONG-uri, parteneri comunitari...):

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Rolurile părții interesate:

Parte interesată (nume organizație, departament sau persoană)	Rol/contribuție	Persoană de contact

Planificarea proiectului

Identificarea problemei sau oportunității:

Scopuri și obiective:

Principalele activități/sarcini:

Activitate	Persoană responsabilă	Cronologie	Rezultat așteptat

Resurse necesare: (e.g. finanțare, materiale, spațiu, timp, expertiză tehnică...)

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”



Monitorizare și evaluare

Indicatori de succes:

Indicator (e.g. consumul de apă)	Metoda de măsurare (e.g. factura la apă)	Obiectiv/ Rezultat (e.g. scăderea cu 10% a consumului de apă dintr-un an)

Colectarea și documentarea datelor: cine va înregistra progresul și cum?

Cum vor fi împărtășite și celebrate rezultatele? (de exemplu: prezentare de poster, site web, rețele sociale, blog, raport, expoziție, demonstrație, ședință cu personalul, buletin informativ...)

Reflexie și învățare

Ce a funcționat?

Ce ar putea fi îmbunătățit data viitoare?

Cum poate fi extins sau repetat acest proiect sau cum poate inspira alte proiecte?

„Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.”

